

УДК 347.963.6(477)

О. В. Хорсуненко
старший радник юстиції
Прокуратури Одеської області

ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРОКУРОРА В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Термін статус походить від латинського слова «status», яке у перекладі означає «становище» [1, с. 545]. Ю.С. Шемшученко визначає правовий статус як правове становище (сукупність прав та обов'язків) фізичної або юридичної особи [2]. В свою чергу, на думку В.С.Нерсисянца, правовий статус – це система прав і обов'язків, що законодавчо закріплюється державами в конституціях, міжнародно-правових актах про права людини та інших нормативно-юридичних актах [3, с. 225].

Правовий статус прокурорів більшою мірою залежить від місця, що займає прокуратура в системі органів державної влади.

У державах, наприклад, у Данії, Фінляндії, Естонії, Чехії, де прокуратура є урядовим органом, прокурорські працівники мають особливий правовий статус – вони є самостійною категорією державних службовців, їхній статус відмінний від статусу суддів, а правовою основою регулювання їхнього становища є загальне законодавство про публічну (державну) службу. При цьому в Республіці Словенія державний прокурор, будучи державним урядовцем, користується тими ж привілеями та імунітетами, що і суддя.

У країнах, де прокуратура займає проміжне положення між виконавчою і судовою владою, правовий статус прокурорських працівників є неоднозначним. Якщо мова йде про працівників прокуратури в державах (Бельгія, Італія, Люксембург), де прокуратура безпосередньо перебуває в підпорядкуванні до Міністерства юстиції, але при цьому є частиною судової системи, тобто діє в рамках територій судової юрисдикції і прокурори є магістратами судового корпусу, їхній правовий статус збігається зі статусом суддів. У той же час, наприклад в Італії, вони діють під контролем міністра юстиції, який правомочний порушувати дисциплінарне провадження, але має лише обмежену владу нагляду щодо органів прокуратури, оскільки останні незмінювані, не можуть бути ані звільнені або тимчасово відсторонені від посади, а ні призначені на інші судові або інші посади інакше, як на підставі рішення Вищої ради магістратури, прийнятого на основі і з гарантіями на захист, встановленими законом про судоустрій (ст. 107 Конституції 1947 р.) [4, с. 210-244].

Якщо ж розглядати положення прокурорської служби в державах, де прокуратура перебуває в підпорядкуванні до Міністерства юстиції, діє

в рамках судової системи, але при цьому не є її частиною, а тільки значиться при судах, повторює їхню структурну організацію, то прокурори за своїм статусом дуже близькі до суддівського корпусу, до суддів, з якими, у Румунії і Франції, утворюють єдину професійну корпорацію (ті й інші йменуються магістратами), а також, наприклад, в Австрії, одержують однакову юридичну підготовку і, у ході своєї кар'єри, часто переходять із суддів до прокурорів і, навпаки. Крім того, Вища Рада магістратури Франції на чолі з Президентом Республіки, який є гарантом судової влади, містить у собі два відомства: відповідно одне від суддів, а інше від прокурорів (ст. 65 Конституції Франції від 3 червня 1958 р.) [5, с. 97-123]. Однак у Німеччині федеральний генеральний прокурор і федеральні прокурори мають статус державних службовців, урядовців, при цьому федеральний генеральний прокурор виконує ще й політичні функції (п. 5 абз. 1 § 36 Федерального закону Німеччини про державну службу) [6]. У Нідерландах усі прокурори, крім Генерального, підкоряються загальним правилам проходження державної служби, що ж стосується Генерального прокурора при Верховному суді, то він, як і судді судових органів, призначається на посаду указом Короля і перебуває на посаді довічно, тобто має подібний статус (ч. 1 ст. 117 Конституції Королівства Нідерландів від 17 лютого 1983 р.) [7]. Генеральний прокурор у Нідерландах призначається Короною на невизначений термін і виходить на пенсію у віці семидесяти років. Прокурори субокружних і окружних судів призначаються Короною за поданням Міністра Юстиції і йдуть у відставку після досягнення шістдесяти п'яти років. Генеральний прокурор діє незалежно від Міністра юстиції. Інші прокурори формально підпорядковуються Міністру юстиції, але на практиці самостійні. Міністр Юстиції не може позбавити їх повноважень, давати вказівки утриматися від пред'явлення звинувачення чи щодо конкретного покарання, призначення якого вимагатиме прокурор [8, с. 99].

У державах, де прокуратура включена до складу судової системи і перебуває при судах, за своїм статусом прокурори повністю прирівняні до суддів, наприклад, у Греції їхні обов'язки містяться в Кодексі про правове співробітництво і статус суддівських посадових осіб. У Болгарії прокурори, як і судді, користуються недоторканністю

народних представників (тобто членів парламенту), а питання щодо позбавлення недоторканності розглядає Вища судова рада (ст. 132 Конституції 1991 р.). У Латвії прокурори є посадовими особами, які відносяться до судової системи, беруть участь у розгляді справ у суді і виконують інші обов'язки відповідно до закону (частина 1 ст. 106-1 Закону Латвійської Республіки «Про судову владу» від 15 грудня 1992 р. [9]). В Іспанії на конституційному рівні прокурори поряд із суддями і магістратами визначаються як особи судової влади (п. 2 ст. 127 Конституції 1978 р.)

У країнах, де прокуратура виділена у самостійну систему і підзвітна парламенту або голові держави, її працівники мають статус державних службовців, а не судових магістратів, вони при виконанні своїх функцій є незалежними і підкоряються тільки закону (Угорщина, Литва, Словаччина, Швеція). Так у Португалії в п. 2 ст. 219 Конституції 1976 р. відзначено, що «прокуратура має власний статус і автономію в рамках закону».

Значною своєрідністю відрізняється правовий статус посадових осіб, аналогічних до прокурорських працівників, у країнах, де прокуратури або її прямого аналога взагалі немає. До таких країн відносяться такі держави-члени як Великобританія, Ірландія, Мальта, Кіпр.

Головні посадові особи (генеральний аторней, генеральний соліситор або лорд-адвокат) є юридичними радниками уряду (корони) і незалежні при виконанні своїх функцій. При цьому ці ж посадові особи фактично очолюють адвокатський корпус. Наприклад, у Великобританії генеральний аторней вважається головою корпорації баристерів, а генеральний соліситор – соліситорів.

Статус працівників органів обвинувачення в розглянутих державах різноманітний. При здійсненні своїх функцій вони незалежні. В Ірландії Генеральний аторней не може бути членом уряду, тоді як у Великобританії – Генеральний аторней, Генеральний соліситор (Англія, Уельс), лорд-адвокат (Шотландія) є членами парламенту. При цьому зі зміною кабінету (відходу у відставку Прем'єр-міністра) ці посадові особи також ідуть із поста. На Кіпрі Юридична служба на чолі з її головою – Генеральним прокурором Республіки – незалежні і не підкоряються будь-якому міністерству, а за статусом працівники прокуратури є незалежними посадовими особами держави. В Шотландії прокурорська служба (Crown Office and Procurator Fiscal Service) є Департаментом виконавчої влади. Беручи до уваги місце конституційної норми, що закріплює державну посаду Генерального аторнею в Республіці Мальта, організаційно можна віднести службу Генерального аторнею до виконавчої влади.

При характеристиці правового статусу прокуратури важливе значення має порядок призна-

чення прокурорів, оскільки від нього залежить ступінь незалежності останніх і характер їхніх взаємин із іншими органами влади.

У державах, де прокуратура є урядовим органом, призначення на старші прокурорські посади здійснюється: у Данії – Королем за поданням міністра юстиції; у Чехії – урядом за пропозицією міністра юстиції, а в Естонії ще і з урахуванням суджень юридичної комісії Державних зборів. У Польщі Національний прокурор, як і інші заступники генерального прокурора, призначається на посаду прем'єр-міністром із прокурорів Служби національного прокурора за поданням генерального прокурора. У Словенії Генеральний державний прокурор призначається Національними зборами (Парламентом), а у Фінляндії – Президентом за рекомендацією уряду (Державна Рада).

Зовсім інший порядок призначення нижчестоящих прокурорів. У Данії, Естонії, Чехії на молодші прокурорські посади міністр юстиції проводить призначення самостійно, за пропозицією генерального прокурора або конкурсно-атестаційної комісії прокурорів в Естонії, за поданням Верховного прокурора, якщо мова йде про прокурорів вищих прокуратур, вищих прокурорів Праги і Оломуце – при призначенні крайових прокурорів, за поданням відповідних крайових прокурорів – при призначенні районних прокурорів у Чехії. У Словенії – урядом Республіки за пропозицією міністра юстиції. У Фінляндії Державна Рада призначає державних прокурорів за рекомендацією Генерального прокурора, а нижчестоящі прокурори призначаються Генеральним прокурором.

У державах, де прокуратура займає проміжне положення між виконавчою і судовою владою, порядок призначення різноманітний. На вищі прокурорські посади в Бельгії призначає король за поданням Вищої ради правосуддя, а в Італії прокурорів обирає Вища рада Магістратури. У Люксембурзі прокурори призначаються на свої посади урядом.

В Австрії прокурорів усіх рівнів призначає на посаду міністр юстиції. У Румунії, Франції, Німеччині Генерального (федерального) прокурора призначає президент за поданням міністра юстиції, погодженого з Бундестагом (органом представництва земель) у Німеччині, і за наявності висновку палати Вищої Ради магістратури у Франції. У Нідерландах Генерального прокурора призначає король.

Призначення нижчестоящих прокурорів у більшості випадків здійснюється тими ж органами. Так у Бельгії, як вищих прокурорських працівників, так і інших чиновників прокуратури призначає глава держави – король Бельгії за поданням Вищої ради правосуддя. В Італії також усі питання призначень відносно прокурорів вирішує Вища Рада Магістратури. У Нідерландах публіч-

них обвинувачів інших рівнів також призначає король за поданням міністра юстиції. У Німеччині у такому ж порядку, як і Федеральний генеральний прокурор, призначаються інші федеральні прокурори, а обер-прокурорів призначає Генеральний федеральний прокурор самостійно. У Румунії прокурори усіх нижчих рівнів призначаються на посаду (як і судді) Президентом Румунії за поданням Вищої Ради магістрату, до складу якої входять десять суддів і п'ять прокурорів. У Франції генеральні прокурори Касаційного суду і апеляційних судів призначаються Президентом Республіки без заслуховування міркувань вищевказаної палати Вищої ради магістратури.

У державах, де прокуратура є включеною до складу судової системи, на вищі прокурорські посади, наприклад, у Болгарії і Греції призначає Президент Республіки за пропозицією Вищої судової ради. В Іспанії Генерального прокурора держави призначає Король за пропозицією Уряду, але з урахуванням думок Генеральної ради судової влади. У Латвії Генерального прокурора за пропозицією голови Верховного Суду затверджує на посаді Сейм (парламент).

Що стосується призначення на посаді нижчестоящих прокурорів, то в Болгарії цим відає Вища судова рада, у Греції Президент, – видаючи декрети на підставі попередніх рішень Вищої судової ради. В Іспанії прокурори призначаються Урядом за пропозицією Генерального прокурора. У Латвії старших прокурорів на посаду призначає Генеральний прокурор з урахуванням висновку атестаційної комісії, інших прокурорів призначає на посаду Генеральний прокурор без обмеження строку повноважень.

У країнах, де прокуратура виділена в самостійну систему, призначення на вищі прокурорські посади здійснюється Державними зборами (Парламентом) за пропозицією Президента Республіки (Угорщина), або Президентом Республіки (Литва), але за пропозицією Уряду (Португалія) або за пропозицією Національної ради (парламенту) (Словаччина). У Швеції Генеральний прокурор та Віце-Генеральний прокурор призначаються Урядом (§ 3 Глави «Про прокурорів і поліцейську владу» КПК 1942 р. [10, с. 243-244]).

Призначення нижчестоящих прокурорів здійснюється безпосередньо Генеральним прокурором (Литва, Португалія, Словаччина), в Угорщині – на пости заступника Генерального прокурора, прокурора – керівника муніципальної прокуратури Генеральний прокурор повинен запитувати висновок відповідних рад (консультативних органів, що дають різні висновки). У Швеції уряд призначає керівників окружних прокуратур за поданням Генерального прокурора, а інші прокурори призначаються рішенням Генерального прокурора.

У країнах, де прокуратура або її прямого аналога взагалі немає, призначення посадових осіб, аналогічних прокурорським працівникам – генерального аторнею, генерального соліситора або лорд-адвоката здійснюється або короною (Великобританія) або президентом (Кіпр, Мальта, Ірландія) особистим патентом, але за поданням (за порадою) прем'єр-міністра, є головними юридичними радниками уряду (корони).

У більшості держав, де прокуратура є урядовим органом, прокурори призначаються на певний строк. Так в Естонії Генеральний прокурор держави і старших прокурорів міст і повітів призначаються на посаду строком на п'ять років, а державні прокурори, прокурори повітів і міст і помічники прокурорів – на невизначений строк (§ 17 Закону про прокуратуру 1998 р.), у Словенії відповідно до Закону про прокуратуру 1994 р. Генеральний державний прокурор призначається на 6-літній строк із правом повторного призначення, а пост державного прокурора є довічним, у Чехії строк повноважень прокурорів не визначений.

У державах, де прокуратура як орган займає проміжне положення між виконавчою і судовою владою, прокурори призначаються довічно і можуть бути суддями, і навпаки, судді можуть працювати на прокурорських посадах (Італія). У Бельгії прокурори виходять у відставку при досягненні 65 років. У Нідерландах Генеральний прокурор при Верховному суді також перебуває на посаді довічно, і виходить у відставку по досягненні віку 70 років (ст. 117 Конституції 1983 р.), інші прокурори підкоряються загальним правилам проходження державної служби і виходять у відставку по досягненні ними 65 років, за винятком генеральних адвокатів при апеляційних судах, що виходять у відставку у віці 70 років. У Румунії згідно Закону про організацію судової влади 1992 р. перебування прокурора на посаді також не обмежується строком, тобто до досягнення певного віку, а саме 70 років – для прокурорів генеральної прокуратури, 68 років – для прокурорів при апеляційних судах, 65 років – для нижчестоящих прокурорів. У Франції прокурори, що входять до суддівського корпусу є також не змінюваними (ст. 64 Конституції 1958 р.). В Австрії прокурори обіймають свої посади до досягнення віку відставки.

У державах, де прокуратура є незалежним державним органом, прокурори призначаються на необмежений строк, наприклад, в Угорщині, у Литві окружні прокурори і прокурори міст і районів також призначаються на невизначений строк, але Генеральний прокурор – строком на 7 років, у Словаччині Генерального прокурора також призначають на строк 7 років, максимально – на два послідовних строки виконання своїх обов'язків, а в Португалії строк повноважень Генерального прокурора – шість років.

У державах, де прокуратура віднесена до судової влади, прокурори, як і судді, стають незмінюваними після закінчення трирічного стажу на посаді, що займають у Болгарії, у той же час Головний прокурор призначається на посаду строком на 7 років без права повторного обрання (п. 2 ст. 129 Конституції 1991 р.). У Греції прокурори, як судові чиновники, так само як і судді, призначаються довічно (п.1 ст. 88 Конституції 1975 р.), що означає перебування на посаді до досягнення зазначеного законом віку, а саме згідно п. 5 ст. 88 Конституції 1975 р. «аж до рангу члена або заступника прокурора апеляційного суду і прирівняних до них рангів залишають службу в обов'язковому порядку по досягненні шестидесятип'ятирічного віку, а ті, хто має ранг вищий, ніж вищезгадані, залишають службу в обов'язковому порядку по досягненні шестидесятисемирічного віку». У Латвії також Генерального прокурора затверджують на 7 років, старших прокурорів на посаду призначають на 5 років з урахуванням висновку атестаційної комісії, а інших прокурорів призначають на посаду без обмеження строку повноважень.

У державах, де прокуратури або її прямого аналога немає, прокурори, наприклад, республіки Кіпр перебувають на цій службі включно до 68 років, на Мальті Генеральний аторней повинен звільняти свою посаду, коли він досягає віку шестдесятьох років (п. 4 ст. 91 Конституції 1964 р.).

У державах, де прокуратура є урядовим органом, її діяльністю керує Міністерство юстиції, наприклад, у Фінляндії, а в Чехії воно може у будь-який час вимагати надання позапланового звіту, у Словенії – звіту щодо розслідування конкретної справи. Крім цього в Словенії Державна прокуратура надає звіт до Національної асамблеї. В Естонії Генеральний прокурор держави два рази на рік подає міністрові юстиції зведений звіт щодо діяльності прокуратур (п. 2 ст. 11 Закону Естонської Республіки про прокуратуру 1998 р.), однак службовий нагляд не поширюється на дії прокуратури в процесі попереднього розслідування у кримінальних справах (ст. 9 Закону Естонської Республіки про прокуратуру 1998 р.). У Польщі діяльність прокуратури також підконтрольна міністрові юстиції, який при цьому здійснює і функцію генерального прокурора. Як вказує В. Кравчук, «дискусійним було і залишається питання поєднання посади Міністра юстиції та Генерального прокурора відповідно до положень ст. 1 § 2 польського Закону 2016 року. Зокрема, таке поєднання посад часто тлумачиться як порушення іншого принципу організації прокуратури – принципу позапартійності. Адже Міністр юстиції, з одного боку, виступає активним політиком та членом політичної партії, яка бере участь у парламентських виборах, з іншого – є керівником усіх прокурорів держави. Більше того, такий

принцип позапартійності закріплений у ст. 97 § 1 польського Закону 2016 року, де вказується, що на час зайняття посади прокурор не може ані належати до політичної партії, ані брати участь у жодній політичній діяльності» [11, с. 235-239]. Однак з урахуванням того, що прокуратура цих держав являє собою централізовану систему, вищестоящі прокурори також мають службові наглядові функції, наприклад, у Словенії прокуратури посилають щорічний звіт до вищестоящих прокуратур, в Естонії старші прокурори повітів і міст два рази на рік подають Генеральному прокуророві держави звіт про діяльність прокуратури повіту або міста.

У державах, де прокуратура займає проміжне положення між виконавчою і судовою владою, керівництво прокуратурою здійснює міністр юстиції, наприклад, у Німеччині службові наглядові функції над усіма федеральними прокурорами, зокрема, Генеральним прокурором, здійснює федеральний міністр юстиції, а земельне управління юстиції має ті ж функції щодо усіх прокурорів тієї землі, на якій воно територіально розташовано. Однак при цьому, наприклад, у Бельгії прокурор є незалежним при проведенні індивідуальних розслідувань і переслідувань, незалежно від права компетентного міністра видавати накази щодо здійснення переслідування і приймати примусові вказівки в частині кримінальної політики, включаючи питання політики розслідування і переслідування (частина 1 статті 151 Конституції Бельгії від 17 лютого 1994 року [12]).

У Франції прокурори, крім того, що підпорядковуються міністру юстиції, перебувають під керівництвом і контролем вищестоящих керівників (Ордонанс № 58-1270, що містить Органічний закон про статус магістрату 1958 р.). Однак в Італії між прокурорами різних рівнів не існує ієрархічної (процесуальної) залежності, італійська прокуратура, як установа, пов'язана із здійсненням правосуддя, з питань організації і діяльності є підвідомчою міністру юстиції, з урахуванням компетенції Вищої ради магістратури (ст. 110 Конституції Італії 1947 р.).

У державах, де прокуратура є незалежним державним органом, наприклад в Угорщині, Генеральний прокурор відповідальний перед Державними Зборами (парламентом) і зобов'язаний звітувати перед ним про свою діяльність (п. 2 § 52 Конституції 1989 р.), у Словаччині, відповідно до Закону про прокуратуру 2001 р., раз на рік Генеральний прокурор також повинен представити Парламенту звіт про діяльність прокуратури. Члени Парламенту не уповноважені робити запит Генеральному прокуророві. У Швеції Головний прокурор будучи вищим обвинувачем підпорядкований Уряду і у цій якості він відповідає за обвинувачення у державі і підтримує обвинувачення.

Державні ж прокурори підпорядковані Головному прокуророві (§ 2 Процесуальні кодекси 1942 р. [10, с. 243-244]). У Португалії представниками прокуратури є підлеглі один одному в порядку субординації відповідальні магістрати, підконтрольні Відомству Генерального прокурора (п. 4 і 5 ст. 219 Конституція Португалії 1976 р.). У Литві згідно ст. 4 Закону про прокуратуру 1994 р. посадові особи незалежні при виконанні своїх повноважень і підкоряються тільки закону. Забороняється втручання інститутів державної влади і управління а їхніх посадових осіб, політичних партій, громадських організацій і рухів, засобів суспільної інформації до роботи прокуратури при розгляді справ і здійсненні інших функцій прокуратури (п. 1 і 2).

У державах, де прокуратура віднесена до судової влади, Головний прокурор щорічно направляє Вищій судовій раді звіт про діяльність органів прокуратури (Болгарія), а в Іспанії Генеральний прокурор щорічно надає Уряду інформацію про свою діяльність, стан злочинності, а також реформи, необхідні для підвищення ефективності юстиції, за запитом Уряду Генеральний прокурор також повинен надавати інформацію про поточні справи, якщо для цього немає юридичних перешкод. У Латвії Генеральний прокурор повинен повідомляти Президента держави, Сейм і Кабінет міністрів про виявлені значні порушення закону, що мають загальнодержавне значення. У Греції нагляд за діяльністю прокурорів здійснюються членами Ареопагу і прокурорами вищого рангу, як це визначено законом (п. 3 ст. 87 Конституції Греції 1975 р.).

У державах, де прокуратури або її прямого аналога взагалі немає, наприклад у Великобританії, генеральний аторней як член уряду підзвітний парламенту і відповідальний перед ним за роботу Служби кримінального провадження Корони, директорів публічних проваджень. Власне генеральний аторней здійснює загальний нагляд за діяльністю Служби провадження. Крім того, в Англії і Уельсі діє судовий контроль за рішеннями генерального аторнею та інших обвинувачів, які зловживають своїми правами. У цьому контексті суддя може закрити кримінальну справу, якщо дійде висновку щодо незаконності і несправедливості кримінального обвинувачуваного. На Кіпрі Генеральний прокурор Республіки перебуває на чолі юридичної служби Республіки, а заступник Генерального прокурора є у ній другою особою. Юридична служба Республіки незалежна і не підкоряється будь-якому міністерству (п. 2 ст. 112 Конституції Республіки Кіпр 1960 р.).

Література:

1. Словник іншомовних слів /уклад.: С.М. Морозов, Л.М. Шкарапута.-К.: Наук.думка, 2000. – 680 с.

2. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С.Шемпученко (голова редкол.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 1998. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://cyclor.com.ua/content/view/1350/58/1/12/#18736>.

3. Проблемы общей теории права и государства: Учебник для вузов / Под общ. ред. В.С. Нерсесянца. – М.: Норма, 2004. – 832 с.

4. Конституция Итальянской Республики 22 декабря 1947 г. // Конституции зарубежных государств: Учебное пособие / Сост. проф. В.В. Маклаков – 2-е изд., исправ. и доп. – М.: Издательство БЕК. – С. 210–244.

5. Конституция Французской Республики от 3 июня 1958 г. // Конституции зарубежных государств: Учебное пособие / Сост. проф. В.В. Маклаков. – 2-е изд., исправ. и доп. – М.: Издательство БЕК. – С. 97–123.

6. Федеральный закон Германии про державну службу від 31 березня 1999 року (Bundesbeamtengesetzes, Vom 31. März 1999) <http://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/52842/99089/F903149529/DEU52842.pdf>.

7. Конституция Королевства Нидерландов от 17 февраля 1983 г. // Режим доступа: <http://uznal.org/constitution.php?text=Netherlands&language=r>.

8. Правовая система Нидерландов. Ответственные редакторы доктор юридических наук, профессор В.В. Бойцова, доктор юридических наук, профессор Л.В. Бойцова. – М.: Издательство «Зерцало», 1998. – 432 с. С. 99.

9. О судебной власти: Закон Латвийской Республики: Верховным Советом 15 декабря 1992 года.

10. Швеция. Конституция и законодательные акты / Под ред. М.А. Могуновой. – М.: «Прогресс», 1983. – С. 243-244.

11. Кравчук В. Засади (принципи) організації та діяльності прокуратури Польщі за реформою 2016 року: досвід для України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. С. 236. С. 235–239.

12. Конституция Бельгии от 17 февраля 1994 г. // Универсальная научно-популярная энциклопедия Кругосвет Режим доступа: <https://www.krugosvet.ru/node/42737>.

Анотація

Хорсуненко О. В. Правовий статус прокурора в органах прокуратури країн-членів Європейського Союзу. – Стаття.

Стаття присвячена порівняльно-правовому дослідженню правового статусу органів прокуратури в країнах – членах ЄС. Автором обґрунтовується ідея про те, що правовий статус прокурорів значною мірою залежить від місця прокуратури в механізмі державної влади відповідної держави та водночас зроблено висновок, що кожній державі – члену ЄС встановлюється та гарантується незалежність прокурорів при здійсненні повноважень.

Встановлено, що у країнах, в яких прокуратура входить до складу міністерства юстиції, прокурори є самостійною категорією державних службовців, їхній статус відмінний від статусу суддів, а правовою основою регулювання їхнього положення є загальне законодавство про публічну (державну) службу. Водночас у країнах, в яких прокуратура входить до складу міністерства юстиції, хоча при цьому відноситься до органів правосуддя і діє при судах, прокурори можуть належати до суддівського корпусу (магістратури). Аргументовано, що у країнах, в яких прокуратура виступає як орган, віднесений до судової влади, за своїм статусом прокурори повністю прирівняні до суддів: як і останні, вони

користуються недоторканністю народних представників (тобто членів парламенту), а питання щодо позбавлення недоторканності розглядає спеціальний орган.

Ключові слова: Європейський Союз, правовий статус, прокуратура, прокурор.

Аннотация

Хорсуненко О. В. Правовой статус прокурора в органах прокуратуры стран-членов Европейского Союза. – Статья.

Статья посвящена сравнительно-правовому исследованию правового статуса органов прокуратуры в странах – членах ЕС. Автор обосновывает идею о том, что правовой статус прокуроров в значительной степени зависит от прокуратуры в механизме государственной власти соответствующего государства и одновременно сделан вывод, что каждому государству – члену ЕС устанавливается и гарантируется независимость прокуроров при осуществлении полномочий.

Установлено, что в странах, в которых прокуратура входит в состав министерства юстиции, прокуроры являются самостоятельной категорией государственных служащих, их статус отличается от статуса судей, а правовой основой регулирования их положения являются общее законодательство о публичной (государственной) службе. В то же время в странах, в которых прокуратура входит в состав министерства юстиции, хотя при этом видоисходит в органы правосудия и действует при судах, прокуроры могут принадлежать к судебному корпусу (магистратуры). Аргументировано, что в странах, в которых прокуратура выступающий как орган, отнесенный к судебной власти, по своему статусу прокуроры полностью приравнены к судьям: как и последние, они пользуются неприкосновенностью народных представителей (то есть членов парла-

мента), а вопрос о лишении неприкосновенности рассматривает специальный орган.

Ключевые слова: Европейский Союз, правовой статус, прокуратура, прокурор.

Summary

Horsunen O. Legal status of the prosecutor in the prosecution bodies of the Member States of the European Union. – Article.

The article is devoted to the study of the comparative legal study of the legal status of prosecuting authorities in EU Member States. The author substantiates the idea that the legal status of prosecutors depends to a large extent on the place of the prosecutor's office in the mechanism of state power of the respective state, and at the same time concludes that each EU Member State is established and guaranteed the independence of prosecutors in the exercise of their powers.

In the countries where the prosecutor's office is part of the Ministry of Justice, prosecutors have been found to be an independent category of civil servants, their status is different from that of judges, and the legal basis for regulating their position is the general law on public (public) service. At the same time, in countries where the prosecutor's office is part of the Ministry of Justice, although it belongs to the judiciary and acts before the courts, prosecutors may belong to the judicial corps (magistrates). It is argued that in countries where the prosecutor's office acts as a judicial authority, prosecutors are fully equal in status to judges: like the latter, they use the immunity of members of parliament (ie members of parliament), and the issue of deprivation of immunity is considered by a special body.

Key words: European Union, Legal Status, Prosecutor, Prosecutor's Office.